

Jatkoa "tättäri" tarinaa, ja lisää löytyy parisataa sivua. KARMEA KATTI Mä joka päivä töitä teen, joka ainoa aamu seitsemäksi meen, laulettiin radiossa ja sanat sopivat hyvin puutarhatyöläisen kevääseen, sama meno, olipa perjantai tai sunnuntai, paitsi että nyt oli tiistai. Kello parkui tosin jo puoli kuusi sillä halusin juoda aamukahvini rauhassa, siis suhteellisen rauhassa, mitä nyt vähän vehtasin koirien kanssa niiden tuodessa leluja vedettäväksi, vuoroin mulle vuoroin Nuutille. Tarjoilin aamiaista itselleni ja pöydän vierelle, ja limpunsiivuja mussuttaen lukaisin jokusen sivun perinteisestä paperipokkarista Scarbettan ruumistutkimusta ja sekopäisten murhaajien mielenliikkeitä. Nuutti lastasi eväät reppuunsa. Hänellä oli klapien tekoa Hurttikankaalla, mutta siitä talosta rengin oli turha toivoa ruokaa. Mitä rikkaampi isäntä, sen kitsaampi maksaja, piti sen talon kohdalla hyvin paikkansa. Palkkaakin sai kolmasti kysyä ja kirjallisella laskulla tivata, ja ottaa forskottia jos sattui saamaan, niin ainakin sen sai. Olin varottanut kaveria kitupiikistä, mutta hyväluontoinen herrasmies ei kehdannut sanoa ei, vaikka aihetta olisi ollut. Jos on ostanut työpaikan itselleen, on niitä hommia hoideltavakin. Saatuani pötsin täyteen nappasin koirat hihnalle ja vei latoon. Tupaani ei tuholaisia arvannut jättää, muuten olisi saattanut olla ylläri illalla valmiina. Ladossa ja sen yhteydessä olevassa kahden lehmän navetassa oli tilaa temmeltää. Huvitusta tarjosi tunneli, kolmen askelman A–teline, puruluut, olkipaalit ynnä muut aktiviteetit, hiirijahdistista alkaen. Hiiriä paikalle houkutti säkillinen auringonkukan siemeniä ja pussi pähkinöitä. Matkalla mökiltä toimistoon kurkistelin ohimennen käytössä oleviin huoneisiin, vilkaisin lämmöt ja mittasin kosteutta tökkimällä sormella ruukkuja. Nyt oli vielä varhainen kevät joten kävelin vain kakkosessa ja ykkösessä mutkat. Toimistolla pistin ahkeruusvaihteen päälle litkimällä kahvia pöydän äärellä. Joskus teki tiukkaa saada tuopille tilaa, kun pöydällä majaili siemenluettelon sivuja, korppupussi, akuankkoja ja levähtänyt talouspaperirulla seuranaan työvihko. Aikataulu oli vuosia vanha ja piti paikkansa – tai sitten ei, jos keksittiin muuta. Tänäpäin Nuutti aloitti päivänsä Villa Fortunassa. Rouva oli soittanut eilen, että tulisi käymään. Vierailun kestoksi arveltiin muutama vuorokausi ja sen seurauksena talossa toivottiin olevan pihviä ja pottuja sekä kahvia ja vessapaperia. Nuutin toimeen kuului kyseisistä asioista vastaaminen, ja hän vastasi Listan mukaan pitäisi tehdä rapiat kolmesataa amppelia, joten mulla ja Maijalla olisi sormet mullassa ainakin ilta viiteen. Isäntä yleensä täytti amppelit ja kuskasi istutetut kasvupaikalleen. Välillä pidettiin istutustaukoa, napsittiin koukkuja kiinni ja nosteltiin porukalla amppelit langoille. Tippuletkun paikalleen tökkäys viimeisteli homman. Seuraavaksi amppeliin koskettiin kolmen viikon päästä, latvonnan merkeissä. Maija kuului Pötsimäen kevääseen jo Kustaan ja porkkananviljelyn ajoista lähtien kun lettipää likka oli tullut tienamaan mekkorahojaan. Aikanaan vanha isäntä luovutti, ja Valteri jatkoi, ja Maija samaten. Vuosien kuluessa kasvit vaihtuivat ja tuotantotapa muuttui, mutta Maija pysyi. Lopulta, kun toiminta kutistui keväiseksi taimikaupaksi, jäi Maija kevättyöläiseksi ja aikoi jatkaa virassaan kunnes terveys pettäisi tai tarha sortuisi. Vilkaisin huoneen perälle. Orvokit sinisissä laatikoissa olivat viikkoa vaille valmiita ulos siirrettäviä ja vapusta alkaen myyntivalmiita. Pätkä pöytää oli styroxlaatikoiden peitossa. Marketat odottivat latvomista ja kouruihin purkua. Emäntä oli jo käsitellyt parisataa purkkia ja pistellyt latvat juurtumaan, jotta saataisiin toisen istutuskerran taimet omasta takaa. Ovensuuta täytti kokonainen vuori tyhjiä styroxlaatikoita, jotka pitäisi paiskoa huoneiden väliin. Sieltä ne eivät ihan helposti lähteneet leikkimään leijaa ja lentäneet tuulen mukana maailmalle. Kalalaatikot olivat kasvien kohtalaisen käteviä siirtelyssä ja erittäin hyviä, ellei täydellisiä pistokkaiden juurruttamiseen ja kylvöihin. Ainoa heikkous oli hauraus. Joskus loota hajosi ekalla viikolla, toisaalta varovasti pitäen laatikko kesti vuodesta toiseen. Laatikot olivat myös halpoja, usein jopa ilmaisia, kun kauppiaat halusivat päästä eroon tilaa vievistä haisuleista, sillä kalan haju tarttui laatikkoon ja vanhetessaan vahvistui. Ruuhkaviikoiksi

otettiin työkkäristä joku työharjoittelua kaipaava, ja halu hommiin testattiin antamalla ekaksi urakaksi kalalaatikoiden pesu tolulla ja juuriharjalla. Sitten seurasi tosi lysti, eli laitojen sahaus seitsemään senttiin. Se tiesi kaikkialle tarttuvien styroxhippusten pölläkkää. Kuulosuojatkin saattoivat olla paikallaan, sillä sahatessa laatikko kiljui kuin koulun taulu liidulla kidutettaessa. Sahattuun mahtui kolme purkkia enemmän kuin täyskorkeaan. Tuhannessa laatikossa tilansäästö oli huomattava. Lisäksi sahausjätteet survottiin silpuksi ja sekoitettiin hiekan, maatuneen turvesonnan ja turpeen kanssa betonimyllyssä Pötsimäen erikoiseksi, joka oli suosittu lavaviljelijöiden ja kasvusäkkien harrastajien keskuudessa. Käytimme sitä itsekin jättiamppeleiden pohjamaana. Tammikuussa ostettiin ekat pistokkaat, lähinnä enkelinsilmää, siniviuhkaa ja muuta pitkän kasvatuksen vaativaa. Kunnolla kasvuvauhtiin päässyt kukkanen latvottiin, jotta yrtti tuuhettuisi ja samalla saatiin pistokas, eli uusi kasvi, joka kolmen viikon juurrutuksen jälkeen siirrettiin omaan ruokkuunsa. Myös omista emoista leikattiin pistokkaita neljästi tai eräistä viidesti keväässä, ja sitten emokasvit kunnostettiin jättiamppeleina myytäväksi. Rivakasti kasvavat teiniamppeleit latvottiin kerran tai kahdesti ennen kukkaan päästämistä. Viimeisistä latvonnoista juurrutettiin tarjoustavaraa juhannusviikon alemarkkinoille. Amppeleiden istutus oli sukkela kaupan tavarasta ja varsin nopeaa myös omista pistokkaista vaikka juuria saikin varoa kun taimia kiskoi laatikosta. Yleensä kaapaisin taimen oikealla samalla kun kuopaisin vasemmalla kolon, taimi kuoppaan ja nipistys, kolmesti tai neljästi tapauksesta riippuen, ja amppeli oli valmis kasteluun ja koukutukseen. Siirsin päivän sadannen pöntön sivulle ja kiskoin märät nahkahanskat käsistä. Muovisista talouskäsineistä ei hommassa ollut mihinkään, mutta numeroa liian pienet nahkat toimivat hyvin, suojasivat sormenpäät amppelinreunojen raapaisulta ja antoivat napakan otteen pienestäkin rehusta. Liisa otti marketanlatvaämpäriin ja lähti juurruttamoon tuikkimaan latvat multa. Isäntä venytteli, hieroi ristiselkäänsä ja sanoi lähtevänsä kahvinkeittoon. Maija taputteli taskuaan onkien tupakka–askin kouraansa ja laahusti isännän perässä ulos. Mäkin lampsin jonon ovea kohti mutta huomasin kassapöydällä uuden nipun sanomalehtiä. Niitä tarvittiin sinisten laatikoiden pohjilla kosteudensitojina joten jokainen vuorollaan kalasteli lehtikeräyspisteistä paperikasoja kainaloonsa. Maijan tuomasta nipusta roikkui Hymy selvästi näkyvillä, joten pitihän siihen seisautua lukemaan puuta &heinää. Tavasit vitsit ja talsin ulos samalla kun pihaan pörähti Rantasen volvo. Rouva luikahti ulos, oikaisi nuttuaan, huikkasi tervehdysten ja lähti harppomaan kohti nippu paperia kourassaan. Rouvan tultua lähemmäs huomasin vasemmassa ranteessa reippaasti laastaria ja oikeassa kämmenselässä tulehtuneenpunaiset haavat Heti hyvän päivänsä jälkeen tokaisi: – Kuule, tiedätkö ketään joka haluaisi harmia itelleen. Olen saanut kertakaikkisen tarpeekseni meidän katista! – Sekö nuo haavat teki. Kysäisin osaaottavasti. Sain myöntävän vastauksen ja lisää selostusta: – Eilen se riivatun rontti tunki ittensä piippuun. Huomattiin, kun korsteenista kuului huuto ja sitten olikin melkoinen rassaaminen, kunnes ukko sai hännästä kiinni ja veti ulos. Ja kissahan oli nokinen kuin sutarin harja, joten se piti pestä, tietenkin. Ja sitten tarvittiinkin metri laastaria koska herra kolli oli ihan eri mieltä kylvyn tarpeellisuudesta. Niin ja ukkoakin oli paikkaitava käsivarsista kun kissa piipusta pullahdettuaan kävi kyynärpäähän kiinni. Hyvä kun ei silmiä repinyt alas tuotaessa. Tyhjän turinointi ei oo mun juttuni, mutta pitihän sitä asiakasta jotenkin puhutella ja olla myötäelävä olipa kyse homeesta tai kirvoista – tai kissoista. Kysäisin siis lisää selvennystä kun Rantaska tuntui olevan harmiinsa läkähtymässä. Saatuaan kannatusta puolen sanan verran emäntä papatti harmiaan toisenkin tovin. – Kaikkea sen Mirrin päähän pälkähtäinkin, huokasin niin myötätuntoisesti kuin ikinä. Bella oli opettanut kauppiastaitoja ja asiakkaan myötäilyä ihan kädestä pitäen jokusen vuoden, ja oppi alkoi mennä perille. Asiakas oli ykkönen ja hänen

mielipiteensä aina oikea, varsinkin omien lemmikkiensä suhteen. Tunsin Mirrin kuulopuheista, kuten kai puolet pitäjistä. Ompeluseurassa ja joukkotaksia odottavien kesken kolli oli melkein yhtä suosittu puheenaihe kuin Salatut elämät. Viime kesänä päiviteltiin sitä, kun kissa oli säikäyttänyt lomailijat mökistä esittämällä kummitusta. Helsinkiläispariskunta oli kesken häyönsä viettoa lähtenyt kápälämäkeen, kuultuaan hirmuista huutoa mökin nurkalta. Syynä oli nuorenparin kiimainen narttukissa, joka vietti yötään mökissä ja herätteli herra Mirrin lemmentunteita. Mirri pääsi palleistaan sen mouruamisen jälkeen. Toinen, tai tarkalleen ottaen ensimmäinen kuuluisa seikkailu tapahtui jo Mirrin pentuaikana. Silloin kattipoika oli ujuttanut isännän kyytiin ja päätyneet kirkonkylään. Autosta ulos säännättyään se oli säikkynyt ensin melkein päälleen ajanutta polkupyörää, ja varsinkin paria tenavaa, jotka aloittivat innosta kiljuen kissajahdin. Mirri oli rynnännyt suinpäin ensimmäisestä avoimesta ovesta sisään, eli kirkonkylän ainoaan kahvilaan. Taksia odottava muori pelästyi hameensa helmoja puistelevaa kissanpentua ja kaatoi kahvikuppinsa. Kahvilanpitäjä oli tavoittanut tiskin ohi keittiöön säännäneen kissanpennun kiinni ja yksi kahvilassa joukkoliikennetaksia odottavista muoreista tunnisti naapurinsa otuksen. Mirri oli helppo tuntea, koska valkean kissan toinen korva oli musta ja selässä kolme samankokoista mustaa läikkää. Niinpä Mirri pakattiin pahvilaatikkoon ja palautettiin kotiinsa, lasten iloksi ja isännän harmiksi. Muistelin muitakin Mirrin sattumuksia. Kissa oli tietävästi jäänyt kerran lukkojen taa yhteen mökkiin ja repinyt tapetit kamarista ja paskonut eteisen lattialle. Kerrottiin myöskin, että yksi koivu oli jouduttu kaatamaan kissan takia. Mirri kun oli säikähtänyt erään asiakkaan koiraa ja kiivennyt puuhun. Alas se ei uskaltanut tulla vaikka koira vietiin pois, eikä isäntä tohtinut kiivetä tarpeeksi korkealle, eikä kutsu tehonnut kissaan. Lomalaiset ja kylänväkikin oli seurannut kissan mökötystä pari kolme vuorokautta. Sitten, yleisen mielipiteen ja lievää vakavamman painostuksen, lähinnä eläinsuojelusta innostuneen vanhan tuomarin sanojen perusteella, puu oli kaadettu, sillä palokuntaa Rantanen ei suostunut kutsumaan. Puun kaaduttua kissa oli juossut kuin henkensä hädässä pihan poikki ja sukeltanut ilmastointiluukusta talon alle. Siellä se oli ollut viikon verran tai niillä tietämällä. Emäntä oli vain viskannut ruokaa kolosta silloin tällöin, mutta kukaan ei tällä kertaa huolestunut ja hermostunut, eihän kissa ollut kenenkään silmien edessä. Emäntä jupisi vielä hetken kissaharmiaan, valittaen että vähän ennen piippuun kiipeämistään kissa oli tuonut talitintin sisälle ja päästänyt lentoon. Siitä oli seurannut reipas lintujahti. Metsästyksen tohinassa oli tippunut vaasi kirjahyllystä ja verhotanko ikkunasta. Tai, eihän kissa ollut tehnyt muuta kuin kyyristellyt kaapin alla lasten kirmatessa hihkuen ja huutaen taloa hunningolle, mutta kummiskin, syy oli yhtäkaikki kissan, joka oli tuonut linnun sisään ja siten antanut syyn ryntäilyyn. Rantaska oli varustautunut kissakauppaan oikein valokuvan ja pienen esitteen kera. Oli jopa monistanut prosyyrin. Sain yhden ja loput emäntä uhkasi jakaa pitkin pitäjää, aina Varestan markettiin asti. Mä otin paperin ja lupasin naulata ilmoituksen elävästä hiirenloukusta kasvihuoneen kassan vierelle, lannoitemainoksen ja ruukkutarjouksen seuraksi. Rantaska halusi pussillisen multaa ja pari puolikasvuista pelakuuta. Hain tavarat ja otin rahat. Kassaa ei vielä ollut, mutta tuuppasin lantit taskunpohjalle. Kyllä ne sieltä toimiston laatikkoon joskus eksyisivät. Katsoin kuvaa ja selvitystä kissasta. Ei katissa mitään vikaa, sijoituspaikka vain taisi olla väärä, niin tälle kuin mille tahansa kissalle. Tarkemmin ajatellen Rantasen huusholliin sopi vain pehmokissa, paremminkin kissaksi maalattu kivi. Mikään muu ei ehkä kestäisi sen tantereen elämää. Rantasen isäntä hankki elantonsa yksityisyrittäjänä autoja korjaillen ja moottoripyöriä huoltaen, joten miespuolista väkeä, vanhoja ja varsinkin nuoria pyöri pihassa. Muutamilla oli tapana huvitella heittelemällä tarkkuutta kivillä, varsinkin jos kissa erehtyi näkösalille tarjoten liikkuvan maalin. Isäntä ei useinkaan huomannut tapauksia, ei jaksanut

puuttua niihin eikä tainnut edes välittää. Kaiken lisäksi perhe vuokrasi viittä mökkiä lomalaisille ja piti pienimuotoista asuntovaunualuetta, joten lomalaisten lemmikit ja lapset toivat oman haasteensa pihapiiriin, puhumattakaan Rantasen neljästä omasta villikosta, joista vanhin oli kymmenen ja nuorin kolme. Musta ei ollut mikään ihme, että moisessa elämässä kissaparalta hermot petti ja kynnet tuli esiin aina silloin tällöin. Jossain vähemmän vilkkaassa paikassa Mirri voisi olla ihan kiva kisu. Ei vai äkisti tullut mieleen ketään, jolle kissaa kannattaisi tarjota. Lakisuollakin oli kolme ja itse en voinut ottaa. Koirissa oli ihan tarpeeksi. – Niin, ja oletko kuullut että siitä tien teosta tulee lopultakin totta. Nyt kun tuonne kaupunkiin tehtiin se messukeskus jossa pidetään melkein joka viikko jonkin sortin messut ja konsertit ja kävijät lasketaan tuhansissa, niin idästä tulevat vieraat osuvat aika usein Kirmakosken tielle, ja Hupelista tielle tunkee etelästäkin tulevia. Niin olet varmaan kuullut että Hirvijärville on avattu kasino, niin suuri kuin Suomessa on lupa tehdä, ja sen huomaa, autoja on viis kertaa enempi kuin vuosi sitten. Niin ja onhan tuossa Varestakin sahoineen ja konepajoineen. Nyt kun niitä tuulivoimaloiden roottoreita on alettu tehtailla, niin harva se päivä tien tukkii erikoiskuljetus propellinlapa kyydissään. Niin ja ne tukkirekat sahalle ja lautakuormat sahalta satamaan keräävät peräänsä melkoiset autojonot kun mutkassa ja mäessä ei pääse ohi. Ja jos ee paljon puhuttu pellettitehdaskin tulee vielä, niin tarvitaan tosissa uusi tiekin. – Onhan siitä tieremontista jauhettu vuosia, tai ainakin niin kauan kuin mä olen täällä asunut. Tuumailin ja toivottelin hyvää kevään jatkoa. Aloin etsiä nastoja, ja unohdin tien saman tien.